

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΔΑΧΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ

του Κωνσταντίνου Θώδη*

Στην πρώτη επιστολή προς Κορινθίους, ο απόστολος Παύλος απαριθμεί τις δωρεές του Αγίου Πνεύματος στην εκκλησία του Χριστού. «Εκάστῳ δὲ δίδοται ἢ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ Πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, ἑτέρῳ δὲ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι, ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν.» (Κορ.Α,12.7-10). Όλες αυτές τις δωρεές ο Κύριος γεναιόδωρα προσέφερε στους μαθητές του και μετέπειτα αποστόλους : αγράμματοι ψαράδες έγιναν θεολόγοι, προφήτες και δάσκαλοι. Αυτοί διδάξαν την αλήθεια του ευαγγελίου σε όλο τον κόσμο κάνοντας πράξη την εντολή του Κυρίου «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα ἔθνη». Εκτέλεσαν θαύματα και στο τέλος της ζωής τους κρίθηκαν ἄξιοι λαμβάνοντας το φωτοστέφανο του εθνομάρτυρα.Ο Κοσμάς ο Αιτωλός δεν ονομάζεται Άγιος και Ισαπόστολος τυχαία από την Αγία του Θεού Εκκλησία. Ήταν φλογερός και ειλικρινής κήρυκας που σε όλη του τη ζωή έκανε πολλά θαύματα υπομένοντας στο τέλος μαρτυρικό θάνατο.Από το λαό αποκαλείται «διδάσκαλος του γένους». Ποτέ δε λιποψύχισε, ποτέ δε δειλίασε και δε κίότεψε μπροστά σε οποιαδήποτε μορφή τυραννίας και δουλείας σε χαλεπούς καιρούς.Με θάρρος και παρρησία και έχοντας γνώση του λόγου του Θεού, καθοδήγησε το γένος στο δρόμο της αλήθειας.Ο πατρο-Κοσμάς,όπως ήταν γνωστός στους φτωχούς και αδύναμους συμπατριώτες του, δεν ήταν μόνο διακεκριμένος ορθόδοξος διαφωτιστής, αλλά δίκαια θεωρείται μεγάλος προφήτης των νέων χρόνων. Αφησε πλήθος, καταπληκτικών από πλευράς ακρίβειας, προφητειών για το μέλλον όλης της ανθρωπότητας, για ανακαλύψεις της επιστήμης,πολέμους, οικολογικές καταστροφές κλπ. Πολλές από τις προφητείες του ήδη πραγματοποιήθηκαν, ενώ κάποιες ακόμη αναμένουν την εκπλήρωσή τους. «Αυτές δεν είναι επινοήσεις στο πνεύμα των ψευτοπροφητειών του περιβόητου Νοστράδαμου, έχοντας σκοπό να απομακρύνουν τον άνθρωπο από το Χριστό και τις αυθεντικές μαρτυρίες του Αγίου Πνεύματος, αλλά μας βοηθούν, αντίθετα, να μην περιπέσουμε στα δίχτυα του διαβόλου και να διατηρήσουμε την αγνότητα της ορθόδοξης πίστης μας[1].» Σε κάθε πόλη και κωμόπολη, σε κάθε μικρό χωριό και κεφαλοχώρι, όπου βρέθηκε ο Άγιος Κοσμάς, ενθυμούνται και διατηρούν τα προφητικά του λόγια. Πολλές προφητείες του έφτασαν ίσαμε σήμερα, όχι μόνο με τη μορφή επιστολών, αλλά και ως προφορικές διηγήσεις και μαρτυρίες. Άνθρωποι που από την παιδική τους ηλικία μεγάλωσαν με τις κατηχήσεις και τις προφητείες του, μετέφεραν αυτές από γενιά σε γενιά και σήμερα δεν υπάρχει Έλληνας που να μη γνωρίζει κάτι για τον Άγιο Κοσμά. Πολλές από τις προφητείες του σε συγκεκριμένους τομείς δεν μπορούν να γίνουν κατανοητές χωρίς την σαφή γνώση των τοπικών συνθηκών, γεωγραφικών και κοινωνικών, καθώς και του ιστορικού πλαισίου της εποχής που ελέχθησαν.Κάποιες, ωστόσο, συνδέονται με την τύχη και το μέλλον της Ορθοδοξίας,αλλά και του σύγχρονου κόσμου.Από το σύνολο των προφητειών του πατρο-Κοσμά, που διατηρήθηκαν ως τις μέρες μας, κάποιες έγιναν

γνωστές από βιβλία, χειρόγραφα και κώδικες του 18^{ου} και 19^{ου} αι. «Κατά τη διάρκεια του 2^{ου} παγκοσμίου πολέμου ο δάσκαλος ενός σχολείου στη Βόρεια Ηπειρο βρήκε μια συλλογή από 72 προφητείες που ήταν καταγεγραμμένες στο Κοράνι και στην αλβανική γλώσσα. Οι προφητείες του Αγίου ήταν τόσο ζωτικής σημασίας για το λαό, που ο κόσμος δεν ήθελε να αποχωριστεί τα λόγια του, ακόμη και σε περίοδο άγριας διώξης, ώστε έκρυψαν τις προφητείες του μεγάλου ορθόδοξου Αγίου στο ιερό βιβλίο των Μουσουλμάνων[2].» Μέσα από τις προφητείες της Παλαιάς Διαθήκης διαφαινόταν κυρίως η πρόβλεψη του ερχομού του Μεσσία, ενώ η κύρια δραστηριότητα των προφητειών της Καινής Διαθήκης ήταν η πρόβλεψη της Συντέλειας του Κόσμου και της Δευτέρας Παρουσίας του Χριστού. Όλοι οι Άγιοι της Καινής Διαθήκης ήταν άνθρωποι προικισμένοι από το Θεό με το χάρισμα της προφητείας, συμπεριλαμβανομένου και του Αγίου Κοσμά οι οποίοι δεν προέβλεπαν στην ουσία κανένα νέο γεγονός και καμία νέα κατάσταση, αλλά προετοιμάζαν το ποιμνιό τους για την ημέρα της Κρίσης, τη Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου και τελικά τη σωτηρία των ψυχών. Όχι μόνο για να ξεπεράσουν οι άνθρωποι τις δυσκολίες και τους πειρασμούς των τελευταίων χαλεπών καιρών, αλλά και για τον κύριο σκοπό ύπαρξής τους στη γη. «Ο Κύριος π.χ. προφητεύοντας τη Συντέλεια του Κόσμου περιπλέκει την περιγραφή με την προφητεία για την καταστροφή της Ιερουσαλήμ (Ματθ.24, Μάρκ.13, Λουκ.21,5-38). Η καταστροφή της Ιερουσαλήμ συνέβη όταν ζούσαν ακόμη πολλοί από εκείνους που είχαν ακούσει την προφητεία από το στόμα του Κυρίου. Η εκπλήρωση αυτής της προφητείας εγγυάται ότι και η άλλη, την οποία ο Κύριος είπε συγχρόνως σχετικά με τη Συντέλεια του Κόσμου θα εκπληρωθεί στον κατάλληλο καιρό. Σε άλλες περιπτώσεις οι προφητείες του Κυρίου συνδέονται με διάφορα σημεία. Όταν π.χ. θεράπευσε το δούλο του Εκατόνταρχου, προφήτευσε και τη συμμετοχή των εθνικών στην εκκλησία. Λέγω δε υμίν ότι πολλοί από ανατολών και δυσμών άξουσι και ανακληθήσονται μετ' Αβραάμ και Ισαάκ και Ιακώβ εν τη βασιλεία των ουρανών(Ματθ.8,11) [3].» Οι μεγαλύτεροι μάρτυρες ήταν και προφήτες. Η ζωή τους ήταν παράδειγμα ανιδιοτελούς υπηρεσίας προς το Θεό και τον πλησίον. «Εσείς μπορείτε να πείτε :Εσύ είσαι μοναχός, τότε τι κάνεις στον κόσμο; Κι εγώ, αδελφοί μου, δεν πράττω ορθά. Αλλά επειδή ο λαός μας ήταν αγράμματος, εγώ είπα : Ας χάσει ο Χριστός εμένα, αλλά να πάρει τους υπόλοιπους. Ίσως, με το έλεος του Θεού και τις προσευχές σας σωθώ κι εγώ[4].» Εδώ ο Άγιος Κοσμάς στέκεται στο ίδιο επίπεδο με τον απόστολο Παύλο ο οποίος είπε : «Ηύχόμην γάρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα (Ρωμαίους 9.3) [5]» Ο Άγιος δίνει συχνά μέσα από τα κηρύγματά του πρακτικές συμβουλές στο λαό για το πως θα ξεπεράσει τις δυσκολίες της καθημερινής ζωής και να επιβιώσει, διατηρώντας παράλληλα την ορθόδοξη πίστη. Κάθε λέξη που ανέφερε περιείχε το στοιχείο της αντοχής, της ψυχικής και σωματικής δύναμης και τελικά της ικανότητας για την επίτευξη του σκοπού και είχε σημασία όχι μόνο για τους σύγχρονους του, αλλά και για τις επόμενες γενιές. Οι προφητείες του έγιναν οδηγός για πολλές γενιές των κατοίκων των χωρών της Βαλκανικής. «Ακούμε τα λόγια του και ακολουθούμε τις οδηγίες του, διατηρούμε την ελπίδα και την πίστη, ότι με τη βοήθεια του Θεού όλες οι δοκιμασίες στο τέλος θα γυρίσουν για το καλό μας» συχνά αυτοί έλεγαν. «Οι προφητείες του Αγίου Κοσμά θα μπορούσαν να επιστρέψουν την ελπίδα για την εθνική

αναγέννηση στους συμπατριώτες του που περισσότερο από 300 χρόνια μαράζωναν κάτω από τον ξένο ζυγό. Η συμβολή του στη μελλοντική απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό ήταν τεράστια [6].» Τα λόγια του δημοτικού τραγουδιού που έγιναν ύμνος των Ελλήνων κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας είναι χαρακτηριστικά και δείχνουν τη μεγάλη επιρροή που είχε ο πατρο-Κοσμάς στο λαό, ο οποίος τηρούσε με θρησκευτική ευλάβεια και προσοχή τις προτροπές του : « Βόηθα μας Αη – Γιώργη, κι εσύ πατρο – Κοσμά, να πάρουμε την Πόλη και την Αγία – Σοφιά...» Ο Αη-Γιώργης καβάλα στ' άλογό του ήταν ο προστάτης του νικηφόρου πολέμου και τροπαιοφόρος. Ο Άγιος Κοσμάς για τους συμπατριώτες του ήταν το σύμβολο του αγώνα για την αναγέννηση της γλώσσας, της ορθόδοξης πίστης και της σωτηρίας της πατρίδας. Όλοι εμπνεύστηκαν από τις προφητείες και τα κηρύγματα του ξυπνώντας την πίστη και την ελπίδα για την ελευθερία. Ο Άγιος βέβαια δεν μπορούσε να μιλήσει απευθείας στο ποιμνιό του για την εθνική απελευθέρωση. Χρησιμοποιούσε τη λέξη «ποθούμενο». Συχνά ρωτούσαν τον πατρο-Κοσμά : «Πότε θα 'ρθει το ποθούμενο;». Να, πως απαντούσε στην ερώτηση αυτή : «Αυτό μιὰ μέρα θὰ γίνη Ρωμαϊκό καὶ καλότυχος ὅποιος ζήσει σὲ ἐκεῖνο τὸ βασίλειο [7]».

Αυτή η προφητεία καθώς και οι επόμενες που ακολουθούν μαζί με τα σχόλια - στις παρενθέσεις - για ορισμένες απ' αυτές προέρχονται από το βιβλίο «Κοσμάς ο Αιτωλός» του Μητροπολίτη Φλωρίνης Αυγουστίνου Καντιώτη (1977).

«Θάρθουν οί κόκκινοι σκούφοι κι' ὕστερα οί Αγγλοι ἐπὶ 54 χρόνια, καὶ κατόπιν θὰ γίνη Ρωμαϊκό».

«Τὰ βάσανα εἶνε ἀκόμη πολλά. Θυμηθῆτε τὰ λόγια μου· προσεύχεσθε, ἐνεργεῖτε καὶ ὑπομένετε στερεά. Ἐως ὅτου νὰ κλείσῃ αὐτὴ ἡ πληγὴ τοῦ πλατάνου, τὸ χωριὸ σας θὰνε σκλαβωμένο καὶ δυστυχισμένο».

(Ἐλέχθη εἰς Τσαραπλανά, τὸ σημερινὸν Βασιλικὸν τῆς Ἠπείρου. Ἡ πληγὴ τοῦ πλατάνου ἔκλεισε τῷ 1912, ἔτος ἀπελευθερώσεως τῆς Ἠπείρου).

«Τὸ ποθούμενον θὰ ἔρθῃ ὅταν θαρθoύν δυὸ πασχαλιές μαζί».

(Πράγματι τῷ 1912 αἱ ἑορταὶ Εὐαγγελισμοῦ καὶ Πάσχα συνέπεσαν).

«Θὰ ἔρθῃ καιρὸς ποὺ θὰ διευθύνουν τὸν κόσμον τὰ ἀλάλα καὶ τὰ μπάλαλα». Πολλοὶ ερευνητὲς εκτιμoῦν ὅτι ὁ Ἅγιος Κοσμάς με αὐτὲς τὶς λέξεις εἶχε κατὰ νου τοὺς υπολογιστὲς.

«Οἱ Τούρκοι θὰ φύγουν, ἀλλὰ θὰ ξανάρθουν πάλι καὶ θὰ φθάσουν ὡς τὰ Ἐξαμίλια. Στὸ τέλος θὰ τοὺς διώξουν εἰς Κόκκινη Μηλιά. Ἀπὸ τοὺς Τούρκους τὸ 1/3 θὰ σκοτωθῆ, τὸ ἄλλο τρίτο θὰ βαπτισθῆ καὶ μονάχα τὸ 1/3 θὰ πάῃ στὴν Κόκκινη Μηλιά». Ἡ προφητεία αὐτὴ τοῦ Ἁγίου ἀναφέρει ὅτι τὸ ἓνα τρίτο των Τούρκων θὰ βαπτισθῆ. Εἶναι αξιοσημείωτο, ὅτι σήμερα ἤδη μεταξύ των Τούρκων υπάρχουν πολλοὶ Κρυπτοχριστιανοί. Πολλοὶ προσκυνητὲς, κυρίως Ρῶσοι, φτάνοντας στὴν Τουρκία διηγoῦνται ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς παραμονῆς τους ἐκεῖ, ἐρχονται σ' αὐτοὺς ἄνθρωποι ζητώντας εἰκόνες, προσευχητάρια καὶ ἀναζητοῦν τὴν ευκαιρία νὰ ἐξομολογηθοῦν καὶ νὰ κοινωνήσουν.

«Θάρθῃ καιρὸς ποὺ θὰ βγῆ ὁ καταραμένος δαίμονας ἀπὸ τὸ καυκί του καὶ θὰ φωνάζει ἀπὸ ἐκεῖ. Κι ἀπὸ τὸ καυκί θὰ ἐξέχει τὸ κέρατό του». Εἶναι φανερό ὅτι ἡ προφητεία αὐτὴ ἀναφέρεται στὴν ἐμφάνιση τῆς τηλεόρασης ὡς μέσου ἀλλοτρίωσης καὶ διαφθοράς.

«Θὰ γίνης μέγας ἀνθρώπος, θὰ κυριεύσης ὅλη τὴν Ἀρβανιτιά, θὰ ὑποτάξῃς τὴν Πρέβεζα, τὴν Πάργα, τὸ Σούλι, τὸ Δέλβινο, τὸ Γαρδίκι καὶ αὐτὸ τὸ τάχτι τοῦ Κουρτ - πασᾶ. Θὰ ἀφήσης μέγας ὄνομα στὴν οἰκουμένη. Καὶ στὴν Πόλι θὰ πᾶς, μὰ μὲ κόκκινα γένεια. Αὐτὴ εἶνε ἡ θέλησι τῆς θείας προνοίας. Ενθυμοῦ ὅμως εἰς ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐξουσίας σου νὰ ἀγαπᾶς καὶ νὰ ὑπερασπίζεσαι τοὺς χριστιανούς, ἂν θέλῃς νὰ μείνῃ ἡ ἐξουσία εἰς τοὺς διαδόχους σου».

(Ελέχθη ἐν Τεπελενίῳ περὶ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ).

Ὅταν ὁ Ἅγιος κήρυττε στὴν Ἀλβανία, φτάνοντας στὸ Τεπελένι οἱ ντόπιοι Τούρκοι ἄρχισαν νὰ τον ἀπειλοῦν. Μαθαίνοντας γι αὐτὸ τὸ συμβᾶν καὶ τις ἀπειλές ἡ μάνα τοῦ Ἀλῆ – πασᾶ, Χάμκω, πήρε τὸν Ἅγιο σαν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ κάτω ἀπὸ τὴν προστασία τῆς. Ἡ διδασκαλία τοῦ προξένησε σ’ αὐτὴν βαθιὰ ἐντύπωση, ὥστε ἐστειλε εἶδηση νὰ φωνάξουν τὸ γιο τῆς. «Νὰ ἔρθεις. Ἐδῶ σε μένα εἶναι ὁ προφήτης.» Ὁ Ἀλῆ-πασᾶς ἦρθε καὶ ρώτησε τὸν Ἅγιο : «Θὰ διαφεντέψω τὴν Ἡπειρο; Θὰ κατακτῆσω τὰ Γιάννενα;». Ὁ Ἅγιος ἀπάντησε : «Ναι, ἐτσι θα εἶναι.». Ὁ Ἀλῆς ξαναρώτησε : «Θὰ πᾶω στὴν Πόλη;» ἔχοντας κατὰ νοῦ νὰ πάει στὴν Κωνσταντινούπολη ὡς νικητής. Σ’ αὐτὸ ὁ Ἅγιος Κοσμάς ἀπάντησε : «Ναι, θα πας στὴν Πόλη με κόκκινα γένια...». Ὁ Ἀλῆ – πασᾶς τὸ ἔτος 1820 ἐγείρε ἐπανάσταση γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία τοῦ βασιλείου τοῦ ἀπὸ τὴν Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία καὶ τὸ σουλτάνο, ποῦ ὅπως ἤλπιζε θα γινόταν τὸ προοίμιο γιὰ τὴν νικηφόρα εἰσοδὸ τοῦ στὴν Κωνσταντινούπολη. Κι ὅμως ἡ προφητεία τοῦ Ἁγίου συνέβη ἐτσι ποῦ ὁ πανούργος Ἀλῆς προσπάθησε νὰ φανεῖ πιο πονηρός ἀπ’ ὅτι ἦταν στὴν πραγματικότητα καὶ νὰ πέσει στὴν πλεκτάνη ποῦ τοῦ ἐστήσαν τὸ ἔτος 1822 οἱ Τούρκοι καὶ νὰ τον συλλάβουν με διαταγὴ τοῦ σουλτάνου ζωντανό στο μικρὸ νησάκι τῆς λίμνης Παμβώτιδας τῶν Ἰωαννίνων, πολὺ κοντὰ στο κάστρο ποῦ μέσα τοῦ βρισκόταν τὰ ἐπιβλητικὰ παλάτια τοῦ. Τὸ κεφάλι τοῦ το μετέφεραν στὴν Κωνσταντινούπολη σὲ ἀσημένιο πιάτο. Ἡ γενιάδα τοῦ ἦταν κόκκινη, ὄχι ἀπὸ συνθετικὲς κόκκινες βαφές, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ αἷμα τοῦ... Ἡ παραπάνω προφητεία ἀναφέρεται στο γεγονός αὐτό.

«Θὰ βγοῦν πράγματα ἀπὸ τὰ σχολεῖα ποῦ ὁ νοῦς σας δὲν φαντάζεται». Ἡ ἀκρίβεια με τὴν ὁποία ὁ Ἅγιος Κοσμάς προφήτευσε ἐπιστημονικὲς ἐφευρέσεις τοῦ μέλλοντος ἀφήνει κατὰ πλῆκτὴ τὴν ἀνθρώπινη φαντασία. Εἴμαστε ἄνθρωποι ποῦ ζοῦμε στὸν 21^ο αἰῶνα καὶ γνωρίζουμε παράλληλα με τὶς προφητείες τοῦ Ἁγίου τὶς προόδους καὶ ἀνέσεις ποῦ προσφέρει ἡ σύγχρονη τεχνολογία στὴν καθημερινή μας ζωὴ : αυτοκίνητα, αεροπλάνα, τηλέφωνα, υπολογιστὲς κλπ. Κι ὅμως, οἱ σύγχρονοι τοῦ Ἁγίου ἀκούγοντας τὰ λόγια τοῦ ἀπόρησαν. Οἱ προφητείες τοῦ Ἁγίου Κοσμά ἐγίναν ἀποδεκτὲς σαν παραμῦθι καὶ χωρὶς νὰ ἔχουν τίποτα κοινὸ με τὴν πραγματικότητα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ τετελεσμένα γεγονότα ποῦ συνέβησαν τὰ ἐπόμενα χρόνια διατηρήθηκαν λόγῳ τῆς μεγάλης ἀπήχησης, ἐπιρροῆς καὶ ἐμπιστοσύνης τοῦ στο δοκιμαζόμενους λαοὺς τῆς Βαλκανικῆς.

«Θὰ δῆτε στὸν κάμπο ἀμάξι χωρὶς ἄλογα νὰ τρέχῃ γρηγορώτερα ἀπὸ τὸν λαγὸ». Σ’ αὐτὴ τὴν προφητεία ὁ Ἅγιος προέβλεψε τὴν ἐμφάνιση τῶν αυτοκινήτων καὶ τῶν σιδηροδρομικῶν μέσων.

«Θαρθῆ καιρὸς ποῦ θὰ ζωσθῆ ὁ τόπος με μιὰ κλωστή». Αὐτὴ ἡ προφητεία ἀναφέρεται στὴν ἐμφάνιση τοῦ τηλεγράφου καὶ μετέπειτα τοῦ ἠλεκτρονικοῦ υπολογιστή.

«Θαρθή καιρός πού οί άνθρωποι θα όμιλούν από ένα μακρυνό μέρος σέ άλλο,σάν νάνε σέ πλαγιανά δωμάτια, π.χ. από τήν Πόλι στη Ρωσία». Αυτή η προφητεία αναφέρεται στην εμφάνιση του τηλεφώνου.

«Θά δήτε νά πετάνε άνθρωποι στόν ούρανό σάν μαυροπούλια και νά ρίχνουν φωτιά στόν κόσμο. Οσοι θα ζούν τότε θα τρέξουν στά μνήματα και θα φωνάζουν: Εβγάτε σεις οι πεθαμένοι νάμπούμε μεις οι ζωντανοί». Σ' αυτή την προφητεία ο Άγιος προέβλεψε την εμφάνιση της πολεμικής αεροπορίας.

«Τò κακό θα έλθη μέχρι τόν Σταυρόν και δέν θα μπορέση νά πάη κάτω. Μή φοβηθήτε. Μή φύγετε από τὰ σπίτια σας».

(Ελέχθη εις τήν περιοχήν Πολυνερίου Γρεβενών. Πράγματι τῷ 1940 οί Ιταλοί έφθασαν μέχρι τήν τοποθεσίαν Σταυρός, όπου είχε κηρύξει ό Άγιος, και έσταμάτησαν).

Ο Άγιος Κοσμάς οδήγησε πολλούς αμαρτωλούς στη μετάνοια. «Μια λέξη του ήταν αρκετή ώστε να αλλάξει ριζικά τον τρόπο της ζωής των ακροατών του. Σκληροί και ανελέητοι άνθρωποι με τις προτροπές του επέδειξαν ελεημοσύνη, ασεβείς έγιναν ευσεβείς και όλοι είπαν ότι στη ζωή τους έλαμψε ο νέος απόστολος! [8]». «Νωρίτερα, στα μέρη της Ηπείρου, αλλά και σε όλα τα τουρκοκρατούμενα Βαλκάνια το εμπόριο διεξαγόταν την Παρασκευή, το Σάββατο και την Κυριακή. Ο Άγιος Κοσμάς ακύρωσε την Κυριακή για να μην εργάζονται οι Χριστιανοί καθόλου εκείνη την ημέρα.[9]». Το γεγονός αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να ξεσηκωθεί θύελα διαμαρτυριών από τους εμπόρους, κυρίως Εβραίους και τους πλούσιους προνομιούχους του Οθωμανικού κράτους Κοτσαμπάσηδες, οι οποίοι έχαναν μεγάλο μέρος των κερδών τους από τη μετατόπιση της ημέρας του παζαριού και όλων των συναλλαγών στη Δευτέρα. «Τα Βενετσιάνικα αρχεία έδειχναν ότι η επιρροή του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού μέσω των κηρυγμάτων του είχε μεγάλη εξάπλωση και αντίκτυπο σε όλα τα Βαλκάνια». Χαρακτηριστικά αναφέρεται το παράδειγμα της νήσου Κεφαλληνίας όπου σύμφωνα με μια μαρτυρία : «...τον Άγιο συνόδευαν περίπου 15.000 άτομα. Πολλοί έτρεχαν κοντά του, φιλούσαν τα χέρια και τα πόδια του, τιμώντας τον σαν αληθινό ναυαγοσώστη. Ακόμη κι εκείνοι που ήταν εκτός νόμου, συμφιλιώθηκαν με τους εχθρούς τους και ζούσαν πλέον ειρηνικά.[10]». Οι κάτοικοι του χωριού Αύρα Καλαμπάκας διηγούνται την ακόλουθη ιστορία : «Όταν ο πατρο-Κοσμάς ήρθε στο χωριό συγκέντρωσε όλους τους κατοίκους και άρχισε να τους κηρύττει. Στο τέλος κάποιος του δώρισε ένα αχλάδι, αλλά ο Άγιος δεν το αποδέχτηκε επειδή χάρις στο χάρισμα της προορατικότητάς του ανακάλυψε ότι το αχλάδι δεν ανήκε στο δότη, διότι το είχε κλέψει...[11]». Εκτός από την τεράστια συμβολή του στην πνευματική και εθνική αναγέννηση των Βαλκανίων «...συνέβαλε και στην ίδρυση μεγάλου αριθμού δωρεάν σχολείων. Ίδρυσε παντού σχολεία μέσω της διδασκαλίας του, γράφει ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης[12]». Τα παιδιά διδάσκονταν δωρεάν τα ιερά χειρόγραφα και μέσω αυτών δεχόταν με πίστη και ευλάβεια να ξεκινήσουν να ζουν ενάρετη ζωή. «Το παιδί είναι ο μελλοντικός ενήλικας και ο μελλοντικός απελευθερωτής της σκλαβωμένης πατρίδας. Αυτό το παιδί έχει το δικαίωμα να μορφωθεί σωστά, να μάθει γράμματα και να πάρει στα χέρια του την τύχη και το μέλλον της πατρίδας[13]». Στο χωριό Ζίτσα, κοντά στα Γιάννενα, οι κάτοικοι διατηρούν μέρος των τοίχων του παλιού σχολείου που ίδρυσε ο πατρο-Κοσμάς με την παλιά του ονομασία

«διδασκαλείο». Η ονομασία αυτή δόθηκε και στην ευρύτερη περιοχή. Το σχολείο ως εκπαιδευτικό κέντρο για τον Άγιο Κοσμά αποτελεί βασικό συστατικό της εκκλησίας, η οποία είναι το κατ' εξοχήν πνευματικό και κοινωνικό κέντρο. «Καλύτερα να έχουμε σχολεία, παρά βρύσες και γεφύρια. Οι βρύσες ποτίζουν το σώμα, τα σχολεία ποτίζουν την ψυχή» δίδασκε τους γονείς και τα παιδιά [14]. «Από τη Βλαχία και τη Μολδαβία μέχρι την Αίγυπτο και από τη Σμύρνη ως την Κέρκυρα δεν υπήρχε καμία πόλη και κανένα νησί που δεν υπήρχε σχολείο το οποίο λειτουργούσε κάτω από την επίδραση της διδασκαλίας του Αγίου Κοσμά, έστω κι αν το σχολείο δεν το ίδρυσε ο ίδιος. [15]» γράφει ένας Άγγλος περιηγητής που επισκέφθηκε την Ελλάδα το έτος 1808. Ιδιαίτερο ρόλο για την αναβίωση της εθνικής ενότητας ο πατρο-Κοσμάς αποδίδει στην ιερωσύνη και το μοναχισμό. Οι ιερείς δεν πρέπει να είναι μόνο πνευματικοί, αλλά και ηγέτες της κοινότητας. Το καθήκον του ιερέα είναι να θέσει όλη τη ζωή του και το κεφάλι του για το καλό των χριστιανών. Πρέπει να αποτελεί παράδειγμα για το λαό. «Όπως ο ποιμένας ακολουθεί το ποίμνιό του, έτσι και ο ιερέας πρέπει να επισκέπτεται τα σπίτια των χριστιανών μέρα και νύχτα, να μην τρώει και πίνει παίρνοντας τα πράγματά τους, αλλά αντίθετα σε περίπτωση που ο άντρας μάλωσε με τη γυναίκα του, ο πατέρας με το γιο, ο αδελφός με τον αδελφό, ο γείτονας με το γείτονα να επιδιώκει να εγκαταστήσει ανάμεσά τους την αγάπη...» δίδασκε. Η μεγάλη αποδοχή και η ραγδαία αύξηση της επιρροής του Αγίου στο λαό μεγάλωνε μέρα με τη μέρα τον αριθμό των εχθρών του που άρχισαν πλέον ανοιχτά να περιεργάζονται το θάνατό του. Ήταν κυρίως, όπως προαναφέραμε έμποροι και τοκογλύφοι που κατήγγειλαν τον Άγιο στους Τούρκους για παραβάσεις των νόμων και αντιποίηση αρχής, θα λέγαμε με τη σημερινή έννοια του όρου. Κυρίως η μεταφορά της ημέρας του παζαριού, ήταν αυτό που ξεχύλισε το ποτήρι και δόθηκε η ευκαιρία με αυτή την αφορμή να ανασύρουν από το συρτάρι και τα υπόλοιπα βδελυρά σχέδιά τους περί επαναστατικής κίνησης του πατρο-Κοσμά που ξεσήκωνε το λαό και απειλούσε πλέον την δημόσια τάξη. Προφανώς, όλοι αυτοί επεδίωκαν με κάθε τρόπο τον αφανισμό του. Αποτελούσε εμπόδιο στα σχέδιά τους. Τελικά, μετά από απεγνωσμένες προσπάθειες, κατάφεραν το έτος 1779 πληρώνοντας μεγάλο χρηματικό ποσό, οι πηγές αναφέρουν το τεράστιο ποσό των 25.000 γροσίων, στον διοικητή της περιοχής του Βερατίου Κουρτ-πασά να επιτύχουν την καταδίκη και τελικά το θάνατο του Αγίου. Στις 24 Αυγούστου 1779 στο αλβανικό χωριό Καλικόντασι του Βερατίου ο Άγιος Κοσμάς απαγχονίστηκε και το άγιο σώμα του ρίχτηκε στον ποταμό Αψο. Κάποιος μοναχός, ονόματι Μάρκος το περισυνέλεξε με τη βάρκα του και ετάφη την επόμενη μέρα από τους Χριστιανούς στο χωριό Καλικόντασι, εκεί όπου μαρτύρισε για την ορθόδοξη πίστη και την εθνική αναγέννηση των Ελλήνων. Ανακηρύχθηκε ισαπόστολος και περιελήφθη με τον πατριαρχικό κανόνα και το τυπικό στο ημερολόγιο των Αγίων στην Κωνσταντινούπολη στις 20 Απριλίου 1961 – 7 Απριλίου με το παλαιό ημερολόγιο. Η ημέρα της μνήμης του τιμάται στις 24 Αυγούστου. Στο Μέγα Δένδρο – 2 χλμ. από το Θέρμο, κοντά στο Αργίνιο – στη διαδρομή ανάμεσα στην Αθήνα και τα Ιωάννινα, εκεί όπου βρισκόταν το πατρικό του σπίτι, υπήρχε μια παλιά εκκλησία. Σήμερα εκεί κοντά βρίσκεται το μοναστήρι που ανηγέρθηκε προς τιμήν του. Παραθέτουμε ως ελάχιστο αφιέρωμα στο συμπατριώτη μας,

παληκάρι της πίστης μας, Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό, διδάσκαλο υψηλών ιδανικών, αρετών και αξιών του γένους, άρρηκτα συδεδεμένων με την ορθόδοξη πίστη, το παρακάτω ποίημα :

«Κοσμάς ο Αιτωλός (1714 – 1779)

Σ' ένα μικρό ορεινό χωριό
του Απόκουρου Αιτωλίας,
γεννήθηκε ο πατρο – Κοσμάς
στα χρόνια της δουλείας.

Γράμματα δεν εσπούδασε,
μα ήταν φωτισμένος
από τη χάρη του Θεού
να κατηχεί το γένος.

Γυρίζει πόλεις και χωριά
στα όρη και στους κάμπους.
Μιλάει για το «ποθούμενο»
στους πονεμένους σκλάβους.

Τα λόγια του παρηγοριά,
υπομονή κι ελπίδα.
Κρατούν την πίστη ζωντανή
κι «όρθια» την πατρίδα.

Τα μονοπάτια δύσβατα,
κρύβουν πολλούς κινδύνους.
Οι διδαχές του ενοχλούν
προύχοντες και ραββίνους.

Οι προφητείες του πολλές,
οι προτροπές του σεβαστές.
Στο Τεπελένι τον καλεί
ο Αλής να τον συμβουλευτεί.

Προβλέπει τα βιλαέτια ορθά,
και για το δόλιο τον πασά,
πως στην Πόλη, ναι, θα φτάσει,

μα με κόκκινα γένια θα περάσει !..

«Ξυπνάει» τη γλώσσα του λαού
ανοίγοντας σχολειά παντού.
Αρχίζουν να τον απειλούν
κι άδικα τον συκοφαντούν.

Τον προσάγουν στον κατή
σαν εχθρός να δικαστεί.
Υεύτικες κατηγορίες,
καταδίκη με υποψίες.

Εκεί στο Καλικόντασι
της Βόρειας Ηπείρου
μαρτύρισε κι αγίασε
Εικοσιτέσσερις τ' Αυγούστου.[16]»

Βιβλιογραφία

- [1] Равноапостольный Косма Этолийский – СЛОВА – Издательский дом «Святая Гора» Москва 2009.
- [2] ο.π [1].
- [3] Άρθρο Σάκκου Στέργιου, καθηγητή Α.Π.Θ. «Λίγα λόγια για τις προφητείες», 2012.
- [4] Κοσμάς ο Αιτωλός, Μητροπολίτη Φλωρίνης Αυγουστίνου Καντιώτη, εκδ. «Σταυρός», 1977.
- [5] Προς Ρωμαίους επιστολή Αποστόλου Παύλου – Κεφ.9.3.
- [6] Пророчества святого Космы Этолийского и старца Паисия Святогорца об освобождении Балкан и Константинополя.
Επίσημη ιστοσελίδα της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας www.pravoslavie.ru
- [7] ο.π [4] σελ.334-350.
- [8] Βίος και ακολουθία του Κοσμά του Αιτωλού - Χριστοδουλίδη Σ. 1996, σελ.13.
- [9] Το Χρονικό του Βερατίου – Βέη Ν. 1955, σελ.133.
- [10] Жизнь и труды святого Космы Этолийского – часть 2 – Афанасий Зоитакис , Москва 2005.
- [11] Παράδοση και λατρεία σ' ένα ελληνικό χωριό. Στην Αύρα Καλαμπάκας. Θεσσαλονίκη 2003, σελ.47.
- [12] Жизнь и пророчества святого Космы Этолийского – Афанасий Зоитакис , Москва 2007.

[13] Πατροκοσμάς.Ιερουργός του λόγου και της πράξης.Μαμασούλα Μ.–Αγρίνιο 2001,σελ.130.

[14] ο.π [4] σελ.283-298.

[15] Ιστορία της ελληνικής επανάστασης, Φίνλεϋ Γ. Τόμος Α, σελ. 27-28.

[16] Ποιητική συλλογή [B], Κωνσταντίνου Θώδη, ποίημα «Κοσμάς ο Αιτωλός»,

Ставрополь 2012. Μετάφραση στη ρωσική γλώσσα :

<http://www.ktdrus.gr/index.files/translation-3.html>

*Ο Κωνσταντίνος Θώδης είναι εκπαιδευτικός του Υπουργείου Παιδείας της Ελλάδας.Διδάσκει την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό στη Ρωσία, πόλη Σταυρούπολη από το έτος 2004 ως σήμερα.Είναι συγγραφέας βιβλίων,άρθρων και άλλων εργασιών με γλωσσικό και ιστορικό περιεχόμενο. Ασχολείται με μεταφράσεις ρωσικής ποίησης στην ελληνική γλώσσα και ελληνικής ποίησης στη ρωσική γλώσσα.

| Copyright © Thodis Konstantinos 2012 | Stavropol , Russia |

Ο συγγραφέας διατηρεί όλα τα δικαιώματα και απαγορεύει την αναπαραγωγή με σκοπό το κέρδος, έστω και εν μέρει, σε οποιαδήποτε μορφή,χωρίς προηγούμενη άδεια. Οι μεταφράσεις των κειμένων είναι το έργο του συγγραφέα ή λαμβάνονται από βιβλία που έχουν εκδοθεί. Στην περίπτωση των μεταφράσεων άλλων ο συγγραφέας αυτό που έχει να κάνει περισσότερο είναι να αναφέρει το όνομα του μεταφραστή.

The author retains all rights and prohibits reproduction for profit , even in part , in any form , without prior authorization. The translations of Greek texts are the work of the author or are taken from books published . In the case of translations of others the author has done more to indicate the name of the translator.

*